

„Edinost“

Izšla dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O pomembnih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdajo 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročilo brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč., več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 470.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Vse p. n. gg. naročnike, ki še niso obnovili svoje naročnine, prosimo, da to v kratkem store, ker bi bili drugače primorani, jim brezpogojno ustaviti list.

Upravništvo „Edinost“.

Brzjavna in telefonična poročila.
(Novije vesti.)

Dunaj 29. Nasproti glasovom, ki priporočajo, da se nemudoma skliče državni zbor, opozarja »Wiener Abendpost« na to, da obstoji še drugi viši pozitiven smoter, namreč ta, da se reši nagodba. Iz razburjenosti, ki vlada sedaj v tostranskem novinstvu, je sklepati, da čas ni ugoden parlamentarni rešitvi nagodbe. Res je, da se treba ozirati na tiste sloje prebivalstva, ki so se tolikokrat izrekli za to, da se odstrani negotovi položaj, ki je že neznosen. Priporočati sklicanje državnega zbora s prikrito namero, da se onemogoči nagodba akeija, je nedopustno, ob enem pa lahkomišljenost, ako se nima gotovosti, da se nagodba nazadnje vendarle reši.

Dunaj 29. Cesar je sprejel popoludne ministerskega predsednika pl. Szella v avdijski, ki je trajala poldrugo uro. Ogerski ministri ostanejo jutri tukaj.

Dunaj 29. Danes zvečer je bilo 8 ljudskih shodov, sklicanih od socijalnih demokratov, da prosvedujejo proti novemu občinskemu volilnemu redu, kakor ga je sklenil deželni zbor. Tri shode so uradno razpustili zaradi strastnih napadov na namestnika, deželnozbornsko večino in mestni zastop. Ostali so se vršili mirno. Straža je zabranila namerjano demonstracijo pred mestno palačo; le pojedineci so prišli pred mestno svetovalnico. 25 oseb so zaprli radi upornosti. Sicer ni bilo izpredov.

Budimpešta 29. Neko dunajsko pismo »Magyar Ujszag-a« zavrača kakor popolnoma neopravičene govorce o utikanju Golachowskega v sedanja pogajanja med avstrijsko in ogersko vlado. Ministra za vnane stvari da briga ureditev gospodarskih razmer med Avstrijo in Oggersko le v toliko, v kolikor upliva vprašanje o nadaljevanju carinske ukupnosti na uravnavo trgovinsko-političnih razmer z inozemstvom.

Haag 29. Mirovna konferenca je objavila danes vsa poročila o delovanju treh odsekov zadnjega tedna. Iz poročila povzemamo, da je tretji odsek sklenil, ustanoviti pododsek, ki ima pred razpravo o posredovanju in razsodništvu proučiti in primerjati dotične predloge Rusije, Angležke, Italije in Amerike. V tem pododseku sta mej drugimi tudi profesor Lamaseh (Avstro-Ogerska) in dr. Zorn (Nemška).

Pariz 29. Danes se je pričela pred kasacijskim dvorom javna razprava o tem, se-li ima proces Dreyfus revidirati, ali ne?! Ballot-Beaupré, poročevalec kasacijskega dvora, je bil predložil namreč glavnemu prokuratorju Manau-u svoje poročilo v zvezi s Dreyfus, v katerem zahteva revizijo procesa in postavljenje Dreyfusa pred novo vojno sodišče.

Pariz 29. Danes o poludne je pričela potratna razprava proti Deroulèdu. Dvorana je natlačena občinstva. Ko sta vstopila Deroulède in Habert, ju je del občinstva demonstrativno pozdravil. Po prečitauju obtožnice je predsednik začel zaslišavati Deroulèda ter mu očital, da je hotel vojsko odvračati od njene dolžnosti. Deroulède je odgovoril, da je hotel Francijo rešiti s pomočjo vojske ter napotiti brigado, da pojde v elysée ter vrže parlamentarno republiko. Deroulède je napadal žide in parlamentarizem ter izjavil, da je delal po dobrem premisleku.

Italijanske aspiracije.

Hrvatski novinar Dinko Politeo piše v »Agramer Tagblattu«:

Že pred meseci smo opozorili na pogajanja, ki so se vršila takrat med parobrodarsko družbo »Puljese« in italijansko vlado radi paroplovnih črt med obema obalama morja Adrijanskega in smo zajedno povdarjali politično važnost teh črt. Kakor je že navada, se niso na Dunaju ni malo brigali za ta pogajanja, kakor se tam gori sploh na nemeven način prezirajo vsi ponavljajoči se pojavi irredentizma in vse, kar je v zvezi z istim. Omenjana pogajanja so dovela sedaj že do praktičnega rezultata. Italijanska vlada je sklenila dogovor z omenjeno družbo; parlament je dovolil v povišanje subvencije in družba uvede nove črte med obema obalama, tako, da bodo italijanska pristanišča v neprestani zvezi s pristanišči na vztočni obali od Albanije do Zadra. V svoji zahtevi, da se dogovor odobri, je italijanska vlada povdarjala tudi politično stran, ko je, meni nič tebi nič, označila Adrijansko morje kakor italijansko morje. Mimo Dunaja so šli ti pojavi brez vsake sledi, da-si je bila avstrijska vlada od jako avtoritativne strani opozorjena nato akeijo Italije. Pariški »Temps«, čegar zveze z francoskom uradom za vnane stvari so znane, in ki zajemlje svoja obvestila direktno iz diplomatske pisarne, je z nastopnimi besedami uvel svoja poročila o uveljenju rečenih novih plovbenih črt: »Italijanska politika ob morju Adrijanskem je zašla v strujo, nasprotno Avstro-Ogerski. Mi smo trdili to že poprej in pridodajemo še, da je Italija vsikdar sledila tendenciji, ki je sovražna Avstro-Ogerski in da ta tendencija ni prenehala nikdar. Uvedenje novih plovbenih črt je le člen v verigi italijanskih načrtov, ki vsi stremé po istem cilju«.

udarjala s petami takt poskočne polke, ki jo je izvajal godec iz svoje harmonike. Gostilna se je polnila vedno bolj; tudi fabriški delavci so prihajali, ko so zaslišali ples.

Postajalo je hrupno čim dalje bolj. Zrak je bil nasičen z gostim tobačnim dimom, hlapci potnih teles in razlitega vina. In vmes se je čul smeh, petje, godec, premikanje stolov, drsanje nog. Tu in tam je bilo čuti že jezni glasovi, kletvice, prepirla. Piveci so postajali vedno glasnejši in nemirnejši. Videlo se jim je, da so vinjeni. Dekleta so odhajala počasi. Zdaj je zginila jedna, za njo druga, da stije kmalo le domača hči in dekla vrtili fanti po podu. Krčmar je namignil tudi njima, naj odideta, dekla v kuhinjo, hči pa spat. Hrup je naraščal, zrak je odmeval od razdivjanega kričanja, z radečih, vročih obrazov se je bralo razburjenje in pijanost.

In še vedno se je polnila krčma. Prihajali so fabriški delavci in drugi, ki so se iz sosednjih vasi že vinjeni vračali domov. Zahtevali so pijače in se drenjali med stoli, pehali se sem ter tja in kričali, da ni ne prostora ne postrežbe. Krčmar ni hotel dajati več pijače in jih silil venkaj, a oni so se premikali le v izbi, hodili v vežo in se zopet vračali.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Na kmetih.

15

Spisal Poluks.

— Koliko pa dobim? Nič! In iz česa naj potem živimo?! Sicer bi mi pa Reich tega itak ne dovolil, ker je vknjižen na vse posestvo! —

Ona mu je priznavala natihem vse to in bila je včasih vsa potra in obupana.

— Čemu delam, čemu se trudim, je vpraševala vedno in odgovora si ni vedela.

In zdaj, ko je sama sedela ob medli svitlobi male petrolejeve svetiljke, polastila se jo je zopet ona otožnost in brezupnost, ki ji je včasih tako moreče težila dušo.

— In on popiva! — si je dejala in neka jeza ji je rasla v srcu zoper moža.

— On popiva in za-me se ne meni. In vendar sem še mlada! Triindvajset let! Bog se usmili, to je vendar malo. —

Pozabila je v teh mislih popolnoma na Reicha in vsa prestrašena se je zganila, ko je nekdo potrkal na okno.

— Kdo bi neki bil? — vprašala se je v strahu, a takoj se je spomnila, kdo bi utegnil biti. Jezno je odprla okno.

— Takoj se mi odpravite! —

— Tega gotovo ne mislite resno! —

— Ni mi, da zbijam šale! —

— Bodi no pametna! Kaj nisi prebrala pisma! —

— Poherite se, vam pravim še enkrat! —

— Ej, ej in tisti dolg? —

— Meni nič mar dolg! Pojdite! —

On je še vedno stal pod oknom in je skušal doseči jo z roko.

Nje se polastila neopisna jeza.

Ne, to je bilo preveč.

Prijela je jerbašček, v katerem je bil krompir in je zagnala z vso silo vse skupaj skozi okno v Reicha.

Zakričal je od bolečin in jeze.

— Čakaj ti vrag, to mi plašiš pošteno! —

Zaklel je in odšel, mlada Pavlovčevka pa je vsa iz sebe tekla v kamro, kjer je spal mali Tonček. Tu je jokala dolgo ob vzglavju otrokovem.

Med tem je Pavlovec pil pri Dobniku in se prepirlal zdaj z enim, zdaj z drugim vaščanom.

Temu je zabavljaj radi gozda, drugemu radi živine, jednemu je prerokal sorodnike, sploh prepirlal se z vsakim, kedor je prišel blizu.

Pri Dobniku je bilo mnogo piveev. Prišli so tudi vaški fantje z godeem in plesali, da je bilo veselje. Dekleta so sramežljivo stala ob steni in

Pred kratkim je pisal Francesco Crispi nov članek o mirovni konferenci v Haagu. V tem z veliko previdnostjo pisanem članku je pomenljiv neki odstavek, ki se zdi v prvi hip povsem nedolžen in postranski, ki pa ni brez pomena za one, ki pazno sledé dogodkom v Italiji, in ki vedo, da so, kar se tiče vprašanj vnanje politike Italije, tudi nasprotniki Crispija jednakega menenja z njim. Crispi pravi tam, da za odpravo vzrokov vojni bi morali poprej uravnati narodna vprašanja, ki so po berlinskem kongresu potihnili le za malo časa. Predpogoj uravnavi teh vprašanj pa bi bil, da se premaknejo meje med posamičnimi državami. Crispi dostavlja na dalje, da Italiji se ne bi trebalo bati takega premaknenja. Odkrito-srečneje in jasneje bi bilo, ako bi bil Crispi rekel, kako pričakuje Italija od take regulacije mej, da se jej — razširi ozemlje. Za nas pa je tudi to zadosti. Ako Italija nima vzroka, da bi se bala premaknenja državnih mej, potem se ravno nadeja, da bo imela koristi od tega. V kateri smeri naj bi se zgodilo to, je znano.

Nikakor ne pričakujemo, da bi omenjena vest francoskega lista vspodbudila dunajske kroge do večje pozornosti nasproti aspiracijam Italije gledé na morje Adrijansko. O njih se more reči s psalmistom: Imajo oči in ne vidijo, imajo ušesa in ne slišijo. Ako bi ne bilo tako, ne bi dunajska vlada stala tu s prekrižanimi rokama, kakor se godi tako v resnici. Od dne do dne se množe italijanske manifestacije v Italiji oziroma na morje Adrijansko, oziroma na hrvatske in slovenske dežele ob istem. To vidi že vsakdo, le na Dunaju ne vidijo ničesar.

Nulla dies sine linea, velja v Italiji tudi danes kakor geslo. Toda nobena stvar ne more motiti mirnosti merodavnih krogov v Avstriji. Naš urad za vnanje stvari ni potratil ni jedne besede niti o korespondenci med Zanardellijem in Dompierijem. Mi se ne čudimo temu, kajti poprej že so se godile še huje stvari, ne da bi bili na Dunaju ganili niti z jednim prstom. Za Zanardellija je Avstrijska vlada delala le reklamo s tem, da je zaplenila liste. Zdi se ravno, da je v policijskih odredbah vsa modrost avstrijskih vlad. Tudi po ministru Bacelliju zopet uvedena »poroka z morjem« — da-si je le ceremonija — je nov udarec proti Avstro-Ogerski. Ko je Bacelli stavil ta predlog, pomenjajoči simbolizovanje gospodstva Italije nad morjem Adrijanskim, je bil člen prejšnjega ministerstva. On je jedini bivši minister, ki je prestopil v novo ministerstvo. Njegova inicijativa je torej ugajala. Dunajski časopisi molče, a Nemei v Avstriji, ki v vsej Avstriji ne pripoznavajo nobene slovanske pokrajine in bi hoteli le Čehom privoliti nekoliko jezikovnega ozemlja, privoljujejo v svojih poznanih zahtevah v to, da se v primorskih pokrajinah italijanščina ohrani kakor uradni jezik. Toda prav ta okolnost podeljuje vsej upravi italijanski značaj in je torej jako umevno, ako narašča poželjenje Italijanov po teh deželah. Nemei v Avstriji delajo Italijanom na roko in silijo takorekoč Italiji te pokrajine s pretežno slovanskim prebivalstvom.*

Naše ministerstvo za vnanje stvari pa molči k temu. Isto se vede povsem pasivno in skrbi le za to, da se ohrani zveza z Italijo. Težko da bi našli kaj sličnega v vsej zgodovini.

Tu gre za hrvatske in slovenske dežele in Hrvatoma in Slovencem je prepuščeno samim, da branijo svojo domačo grudo proti tolikim mogočnim činiteljem. Ali mi vendar ne obupujemo. Hrvatje in Slovenci so vsprejeli boj in oni bodo vedeli tudi vršiti svojo dolžnost.

*) Svojo sodbo o ciljih Nemecev glede Trsta in Primorske smo povedali te dne in je bistveno različna od sodbe, izrečene od spoštovanega avtorja članka v „Agramer Tagblatt“. Naša sodba je ta, da velikomemška propaganda niti ne misli na to, da bi Trst in naše pokrajine podarila Italiji, ampak, da le zlorablja italijansko propagando za dosego prvega cilja, ki ga ima pred očmi: za uničenje slovanskega življa. Vzroki in nagibi nemški politiki so torej — po našem menenju — drugi, nego meni spoštovani Dinko Politeo, kar se pa dostaje resničnega momentanega efekta tehinavsko in zavratne nemške politike, pa ima „Tagblatt“-ov članek prav: Nemei gredo na roko italijanski propagandi toliko v naših pokrajinah, kolikor v Italiji.

Uredništvo „Edinosti“.

Zgodovinske črtice.

(Po Jos. Apih-ovi knjigi: Slovenci in 1848. leto.)

(Dalje.)

11. Kmet.

V teku tisočletja so srečnejši sosede temeljito »obtesali« slovenski narod. Plemstva ni več imel in od razumnštva mu je ostal le del duhovništva.

Naš kmet ni bil svoboden niti gmotno, niti gospodarsko. Najviši, pravi gospodar svoji zemlji ni bil kmet Slovenec, ampak grajščak — Nemei, ali Lah. Le-ta je bil sodnik tudi kmetom-podložnikom.

Kar je kmet moral dajati in delati gospódi, to je bilo povsodi natančno določeno; a gosposke so imele zadosti sredstev, ako so hotele pritisniti podložnika, da je moral podvojiti svoje služnosti. Hudo škodo je delala kmetu tlaka: zamujal je lepo, ugodno vreme za oranje svojih njiv, za setev in žetev, za košnjo in pletev — in vendar ni imel gospod dobička, primernega številu tlačanov, kajti tlačan je delal prav po tlačanski; privadil se je tukaj malomarnosti in lenobi, ter je postal zaničarn naposled tudi za lastna opravila; gospodarski grehi so se gromadili in zavirali prospeh umnega gospodarstva tudi v poznejših ugodnejših časih.

Neugodne so bile pa tudi moralne posledice: tlačan se je moral rano priučiti klanjanju pred gospodom in morda še bolj njegovim uradnikom doli do »šlibarja«. Tista »Vaša gnada« je obveznani znak nekdanjega servilizma, morečega v našem kmetu prirojeni moški ponos, osobito tam, kjer je bila dežela blagoslovljena z grajščinami. Štajerski slovenski podložnik je sleherni odgovor na gospodovo vprašanje začel z besedami: »Zahvalim za vprašanje«. Pred grajščinskimi uradniki je imel velik strah, saj so bili med njimi čudaki, kakor oni oskrbniki, ki se je bahal: »Jaz sem četrta božja oseba na zemlji.« Njemu je moral kmet muhe braniti, drugi kmet pa pred vratmi čuvati kakor »ordonanca« za različne posle, n. pr. da mu je hodil po duhana za nos. Strahoma se je kmet bližal gradu. »Bliže grada, bliže vraga.« Ko je kmet le zagledal grad, že mu je upadla srčnost; od daleč se je začel izkašljevati, nos snažiti in devati klobuk pod pazduho; boječ je lazil po stopnicah do kaneelskih vrat. Potrkal ni, ker je tako vedel, da se mu nobeden ne oglasi od znotraj; predno je prijel za kljuko, si je popravil še lase nekoliko in stopil je v pisarno, trepetaje in čakaje, kedaj se poljubi zlahotnemu gospodu »frholtarju« ozreti se vanj in ga vprašati z »no?«, kaj hoče. Gorje kmetu, če je povedal naravnost, zakaj da je prišel, če se ni najprvo prav ponižno zahvalil za vprašanje.

Večinoma so bili ti tujei: grajščaki, oskrbniki itd. gospodje Slovincem in to nam pojasnuje, da čisto nahajamo po nekaterih slovenskih krajih v občevarstvu s tujei hlapčevsko ponižnost na eni, in nezaupljivo mrzkost na drugi strani. Stanko Vraz je pisal dne 24. marca 1843. iz Zagreba dru. Chrobathu: »Ne pozabite vzgojiti svojega sina v poznani slovanski pobožnosti in ponižnosti. To je potrebno, ako hoče Slovan v miru živeti v naših razmerah.« Pravo ima prof. Urbas, ki iz teh razmer tolmači uprav tiste pege slovanskega značaja, ki nam jih tako radi očitajo nasprotniki: nezaupljivost, zaničarnost, zametovanje svojega narodnega in moškega ponosa, surovost in neodkrita srčnost. Koliko pa velja odgojitelj, ki je tako spačil značaj gojenčev?

Ponos, samosvest in samospoštovanje so viri vseh krepostij; kdor hoče čestiti druge, mora začeti sam pri sebi; kdor hoče kaj dovršiti, mora biti zmožen požrtvovalnosti in moških činov, mora zupati sam sebi in svojim silam. Pasja ponižnost in jagnečja potrpežljivost sta hlapčevski lastnosti kakor širok hrbet in debela koža. Kar pa velja o pojedincih, tisto velja tudi o narodih.

(Pride še.)

Politični pregled.

TRST, 30. maja 1899.

Kriza. Pavzo, ki je bila navstala v pogajanjih med obema vladama, so porabila oficijozna glasila od to- in onostran za mal prepir o Szellovi klavzuli in o bančnem vprašanju. Dočim hočejo

ogerski oficijozni dokazati, da je ogersko stališče v bančnem vprašanju najpravičnejše in da je klavzula Szellova najnaravnejša in najpravičnejša stvar na svetu, pa se trudijo naši oficijozni, da bi dokazali nasprotno: da to, kar zahteva ogerska vlada, bi bila najhuja krivica, izdajstvo na interesih te polovice, kateremu ne more pritrčiti nikoli in nobena avstrijska vlada.

List »Wiener Allg. Zeitung« objavlja izjave nekega »odličnega politika« iz desnice, ki je menil, da vsa sedanja nagodbena akeija znači bankrot Szellove politike. Nič ne de, tu-i če pade grof Thun. Noben avstrijski minister ne more izvršiti tega, kar zahteva ogerska vlada, le s § 14, kajti za tako naredbo za silo tudi pozneje ne bi bilo večine v avstrijskem parlamentu. Szell je storil grozno pogreško, da je hotel uvesti svojo klavzulo brez sporazumljenja z Avstrijo. Iz tega preziranjja izvira vse sedanje ogorčenje.

Izvestni krogi pa trde, da je del te krivde tudi na ministru za zunanje stvari, grofu Goluchowskem, ker je krivo obvestil krono. Grof Goluchowski da je namreč informiral krono v tem zmislu, kakor da se ni bati, da bi se na avstrijski strani upirali Szellovi klavzuli. To da je zavelo krono, da je pritrdila Szellovi klavzuli in jej podelila »predsankcijo«, zbok česar da je ista sedaj v mučnem položaju, ker je vezana nasproti ogerski vladi. Rečeni viri trde tudi, da med onimi, ki eventuelno pojdejo vsled te krize, bo tudi — grof Goluchowski. Ako so te vesti kaj več, nego prazne govornice, potem umejemo in verujemo, da se grof Goluchowski trudi v potu svojega obraza, da bi dovel do kakega sporazumljenja, saj ve, da gre tudi za — njegovo kožo.

Pogajanja, poskusi in naporji se tudi res nadaljujejo!!

Desnica in sedanji položaj. »Hrvatska domovina« meni, da je umevno, zakaj se je eksekutivni odbor desnice izjavil, da hoče podpirati vlado v nagodbni akeiji. Ali vsakako je to čudna usoda, da ravno desnica, se svojim federalističkim programom, ki bi morala torej biti nasprotnica vsakemu obnovljenju pogodbe, mora braniti duvalistične institucije proti istim Nemeem, ki so ustvarili duvalizem. Postopanje desnice je umevno, ali ustvarja v teoretičnem in praktičnem pogledu največjo žrtev od strani desnice. Zato pa bi bila zistemu dolžnost, da stori vse, kar je v njegovi moči, za izvedenje programa desnice. Desnica se je izjavila solidarno z grofom Thunom, ali tudi ta poslednji je dolžan, da se izjavi solidarnega z desnico.

I seveda bi bilo to pametno, pravično in logično, ali v Avstriji se — tako govore zlobni jeziki — rado dogaja nasprotno od onega, kar je pametno, logično in pravično.

Afera Dreyfus. Včeraj se je začela v Parizu razprava zjedinjenih komor kasacijskega sodišča o tem, da-li naj se ali naj se ne izvrši revizija glasovitega procesa Dreyfus. Poročevalce Ballot de Beaupré se je v svojem poročilu izrekel za revizijo, kar je povzročilo neopisno veselje mej prijatelji in pristaši židovskega kapitana in v vsem taboru velike in mogočne svetske zveze izraelitov. Afero židovskega kapitana Dreyfusa si je prilastilo vse židovstvo in jo smatra za častno svojo stvar. Zato je tudi že potrošilo — milijone, da reši Dreyfusa izpod teže obtožbe veleizdaje.

Poročila iz Pariza sodijo, da bo kasacijsko sodišče imelo v petek posvetovanje, v soboto pa da izreče razsodbo. Dreyfusardi računajo za gotovo, ako pride do novega procesa, da bo Dreyfus rešen obtožbe, v nasprotnem taboru pa so uverjeni, da bo zopet obsojen. Ako se kasacijsko sodišče izreče za revizijo, privedejo Dreyfusa s »hudičevega otoka« zopet na Francozko, da ga postavijo pred novo vojno sodišče, ki se izreče vnovič, da-li je mož veleizdajica ali ne. V interesu Francije bi bilo želeti, da se enkrat spravi z javnega pozorišča ta aféra, ki razburja javnost in je tudi demoralizovala odnošaje na Francozkem, aféra, ki bi bila že davno pozabljena, kakor se pozabljajo druge stvari, da ni — židovskih milijonov. Židovski milijoni dvigajo toliko prahu radi te afere in ravno to je znamenje — velike korupcije, pa ne le na Francozkem, ampak tudi drugod.

Domače vesti.

Odbor političnega društva »Edinost« bo imel jutri zvečer ob navadni uri svojo sejo.

Postopanje, ki je jako — čudno! Nedavno smo že označili, kako čudno se postopa na gradnji nekega hleva v dvorni konjarni v Lipici, kjer se — na škodo in v zasmeh domačemu slovenskemu ljudstvu — najemljejo skoro sami Italijani in tudi boljše plačnejše nego domačini. Danes pa nam je podati še jeden jako značilen dokaz, kakega mišljenja je podjetnik, ki je dobil to delo v naši dvorni konjarni, in njega ljudje. — Jarnej Prele iz Barke z dvema tovarišima so se dne 5. t. m. pogodili v Lipici, da bodo dajali apno po 70 novičev cent. Reklo se jim je, da bodo potrebovali kakih 1000 centov. Pred nekaj dnevi je Prele pripeljal 2 voza apna, kakih 64 centov, ali kakor strela iz jasnega ga je zadelo, ko je čul, da apna ne vsprejmejo. Inženir se je izvijal, češ, da ne potrebujejo, da apno ni dobro, da mu ne ugaja. Koliko pa so vredni vsi ti izgovori, je razvidno iz tega, da so že mejtem naročili apno iz Ronk, ali z drugimi besedami: naše so vodili le za nas. Ali ni čudno to postopanje?! Čudno je gotovo, ali čudimo se mu vendar ne, ker se ob razmerah na Primorskem sploh ne čudimo ničemu več.

Dva slovenska pojava v tržaški okolici. Minole binkošne praznike so naši vrli okoličani priredili dva znamenita pojava slovenske misli v okolici, v dokaz, da še živimo in da se ideja slovenstva utrja v narodu kljub groznemu pritisku in stoterim oviram.

Iz Škedenja nam pišejo namreč, da se je veselica, ki jo je priredila tamošnja čitalnica na binkošno nedeljo, vspela najsijajneje. Toliko pevski (moški in ženski), kolikor tamburaški zbor sta proizvajala svoje točke z ono preciznostjo, ki je že od nekdaj v posebno svojstvo odlični »Velesili«, ali tudi navdušeno. Kako tudi ne bi bili navdušeni, ko so imeli pred seboj natlačeno vso veliko dvorano priprostega občinstva in razumnih! Navdušiti jih morala tudi navzočnost odličnih zastopnikov bratskega nam naroda češkega, ki so do zadnjega z največjo pozornostjo sledili izvajanju dolgega in veleznamivega programa. (Sploh opazujemo zadnje čase v veliko zadovoljnost svojo, da so se Čehi, živeči v Trstu, začeli vrlo zanimati za naše socialno življenje in naše narodne borbe. Op. ured.) Sosebno jih je navduševalo nastopanje tamburaškega in mešanega pevskega zbora; naše pevke so imele to pot krasno izkoristiti svoja lepa pevstva sredstva in jih spravljati v lep sklad z mogočnimi moškimi glasovi. Gospodičini deklamovalki Gregorčičevega »Narodnega doma« moramo čestitati: lepo je povdarjala in govorila je z — sreem, da je misli pesnika kar ulivala v srea poslušalcev. Najugodnejše nas je presenetila tudi godba. Svirala je izvrstno in kar je svirala, je bilo skoro vse le — naše! Hvala torej prirediteljem te veselice in posebna hvala še njemu, katerega smo hvalili že tolikokrat. On je, gosp. pevovodja »Pižon«, ki je se svojim veščim, vztrajnim in doslednim trudom privedel naše pevce do sedanje višine.

Drugi znamenit narodni pojav je bil te binkošne praznike v prijazni Bazovici, od koder smo prejeli daljše poročilo, katero pa moramo, radi pomanjkanja prostora, odložiti za prihodnjič.

Za moško podružnico sv. Cirila in Metodaja je nabrala g. Katarina Ščuka v veseli družbi bratov Ščukov v gostilni g. Ukmarija v Dutovljah 2 gld., Fran P. v Senožeh podaril 60 nč.

Udnina, Cirilo-Metodovski darovi in druge prispevki za našo velepotrebno družbo naj se blagovoli izročati podpisaneemu t. č. blagajničarju, ulica Stadion št. 19 I.

Darovi se bodo objavljali koncem vsacega meseca v »Edinosti«. Slavoj Skrinjar.

Občni zbor »kmetijske družbe« za Trst in okolice. Dne 4. junija t. l. priredi naša kmetijska družba svoj redni letni občni zbor in sicer ob 8. uri dopoldne v prostorih »Slovanske Čitalnice« v Trstu v ulici sv. Frančiška št. 2. Vzporred je sledeči: 1. nagovor predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. volitev odbora, 5. Razni predlogi in nasveti. Ker se bo na tem obnem zboru razpravljalo o zelo tehtnih stvarih našega domačega kmetijstva, ste prošeni vsi člani družbe in podružnic ter tudi drugi za gospodarski napredek našega kmeta zares uneti rodoljubi, da

se v velikem številu udeležite tega zborovanja. Dostaviti moramo, da se bo občni zbor v slučaju nesklepnosti vršil nedeljo pozneje tudi ob vsakem številu udeležencev.

»Tržaško podporno in bralno društvo« naznanja vsem svojim členom, da so se uradne ure za sprejemanje udnine določile kakor sledi: ob delavnikih od 9. do 1. in od 3. do 7. ure zvečer; ob nedeljah in praznikih ob 9. do 1. popoldne. Velikonočni, binkošni in božični praznik je društveni urad popolnoma zaprt. Odbor.

Mesto poštnega odpravnika se razpisuje na e. kr. poštne in brzojavne uradu v Hotedršici proti pogodbi in kaveiji 200 gld., letna plača za oskrbovanje poštne službe 200 gld., letna plača za oskrbovanje brzojavne službe 80 gld., uradni pavšal 60 gld.

Prošnje v teku treh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

Prva vseslovenska delavska slavnost v Ljubljani se je vršila dne 28. t. m., kakor posnemamo po »Slovenec«, v najuzornejšem redu in točno po določenem programu. Veličastna je bila v soboto večer bakljada in serenada po mestu. Pred hišo kumice, g. Pollakove, in pred škofijo, kjer so peveci zapeli in je godba zasvirala nekaj komadov, je bilo natlačeno naroda. Slavnosti se je udeležilo nad 100 društev iz vseh slov. pokrajin in iz bratske Hrvatske. Kljub neugodnemu vremenu je v slavnostnem sprejedu korakalo nad 3000 ljudi. Samo društvenih zastav je vihralo dvajset. Cerkevna opravila so se vršila v nunski cerkvi. Knez in škof je v dolgem govoru razvijal pomen društvene zastave. Na slavnostnem zborovanju se je izrazila udanost cesarju in papežu. Govorili so mej drugimi dr. Krek, dr. Gregorčič, svetnik Veneajz, predsednik pripravljavnega odbora, g. Pollak, kanonik Kalan, dr. Gregorič, v imenu Hrvatov gosp. Zagorac iz Siska in zastopnik češkega krščansko-socialnega društva v Pragi, g. Hovanek.

Ves čas ni bilo nobene neprilichnosti.

Iz Skrilj na Goriškem nam pišejo: V kratkem nas zapusti naš veleč. gosp. kapelan Fran Klanjšček ter odide na svoje novo mesto v Štija. Gospodu kapelanu hočemo ohraniti hvaležen spomin, kajti njegovo delovanje pri nas je bilo res plodonosno ne le v verskem, ampak tudi v narodnem in gospodarskem pogledu. Povsodi je poučeval: otroke v šoli in priprostega delavca na polju. Oživel je kmetijsko društvo. Gospod kapelan je bil res krščanski socialist, kakoršnji bi morali biti. Hvala mu lepa na vsem! Štijačanom pa priporočamo, naj se krepko oklenejo vrlega gospoda in naj slede njegovim poukom!

Z naših sodišč. Pred deželnim sodiščem tržaškim se je včeraj zopet razgrnila odurna slika npravnstvenih razmer tržaških. Ta razprava je bila le nekako nadaljevanje one, na kateri so bili pred par meseci dedec Moretti in dve baburi obsojeni v obdutne kazni radi zločinov proti npravnosti. Včeraj je bil uradnik I. I. obtožen radi sličnih stvari po § 128. kaz. z. in radi poskušene zavedbe h krivemu pričanju. No, rešen je bil obtožbe, ker so skoro vse priče govorile njemu v prilog. Govori se po mestu, da ta gnusna afera še ni zaključena, kajti zapletenih da je še nekaj gospodičev iz prav odličnih družin tržaških.

Kuga v Egiptu. Kakor posnemamo poročilu z Dunaja od 29. t. m. sti v Aleksandriji zopet umrli dve osebi vsled kuge.

Jutri prispe iz Aleksandrije v Trst Lloydov parnik »Semiramis« s 300 potniki. Pomorski urad še ni dobil od trgovinskega ministerstva naredbe glede postopanja z ladjami, ki prihajajo iz Egipta. Pričakovati pa je, da se parnik »Semiramis« ustavi 8 dni v lazaretu, da dovrši, vstevši štiridnevno vožnjo, 12 dni opazovanja, kakor želita mestni svet in zdravniška zbornica.

Požar je nastal dne 29. t. m. v nekem stanovanju hiše št. 17 v ulici del Boseo ter povzročil okolo 300 gld. škode. Načelnik mestnih gasilcev, g. Ivan Weiglein, se je podal nemudoma na čelu svojih ljudi na lice mesta ter se mu je posrečilo, da je omejil požar, ki bi sicer imel lahko hude posledice.

Tatvine. Tvrški Grego in dr. v ulici della Sanità je odpeljal dne 29. t. m. popoldne nepoznan tat voziček na dve kolesi, ki je stal pred skladiščem tvrške.

Dekli Katarini Vezeti v ulici Stadion št. 16, je izmaknil dne 28. t. m. zvečer na Acquedotto nekdo novčarko z zneskom 8 gl. 50 nč.

Marija P. iz Celovea je stanovala zadnji čas, ker je bila brez službe, pri Avgustu Brataševiću, kateri ji je ponudil — iz ljubezni do bližnjega — zavetja. Od todi je morala v bolnišnico. Kmalu po njenem odhodu je zapazil Avgust, da je z lepo Katio izginila tudi srebrna ura, vredna 17 gld. Ker je sumil, da jo je odnesla Katica, je stvar naznanil redarstvu.

Deklica v plamenu. Dne 29. t. m. ob 6. uri popoldne je velela mati svoji 10-letni hčerki Josipini G. v ulici Media št. 2, da zaneti ogenj, kar je deklica tudi storila. O tem pa je švignil plamen z ognjišča ter užgal dekličino obleko. Začela je vpiti in na nje klice so prihiteli roditelji, ki so udušili ogenj. Josipina pa se je hudo opekla na roki, na vratu in v licih. Poklicali so zdravnika z rešilne postaje, ki ji je podelil potrebno pomoč.

Kap je zadela dne 29. t. m. 68-letnega delavca Antona Mlača v njegovem stanovanju v ulici Sette Fontane št. 37.

Neprijetna zabava. Hesam Rhasem, 40-l. kurjač na Lloydovem parniku »Galatea«, se je dne 29. t. m. zvečer mirno sprehajal po ulici S. Giacomo, kar mu je priletel se vso možjo kos opeke v rudeči fes. Obrnil se je in videl, kako sta odnašala pete dva fantalina. Pobral je opeko ter jo pokazal bližnjima redarjema, sam pa je moral na zdravniško postajo. O napadalcema ni ne duha ne sluha.

Naša straža. — Prošnja. Dne 7. t. m. se je ustanovilo »Slovensko izobraževalno in zabavno društvo Naprej« v Gradcu, ki ima namen, postati zavetišče slovenskim delavskim stanovom, da ne propadejo germanizaciji. Ovire, s katerimi se mora boriti mlado društvo, so jako velike in premagati jih moremo le, če nas podpirajo rojaki v domovini. Zato se obrača podpisani odbor do vseh rodoljubov, da nas blagovolijo podpirati s slovenskimi knjigami, recimo družbe sv. Mohorja i. dr., ki jih več ne rabijo. Vsaka pošiljatev se sprejme najhvaležnejše. Naslov: Naprej, Bürgergasse 18/I. Gradec. Za odbor: Alojzij Erbežnik, predsednik stud. phil.; Evg. Jarc, tajnik.

Različne vesti.

Delavsko gibanje. Iz Brna poročajo dne 29. t. m.: Danes dopoldne je v delavskem domu zborovalo 8—10.000 štrajkujočih tkalcev. Govorniki so priporočali delavcem, da vstrajajo v štrajku, dokler jim ne dovoli deseturni dnevnik.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario števil. 2.

(šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Velika zaloga

solidnega pohištva in tapecarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. števil. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo!